https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble

Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Sultanov Asadbek

“TIQXMMI” MTU GM fakulteti

MMTH 1-kurs talabasi

TALABALARDA ISH MADANIYATI KO‘NIKMARINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSLAR

Annotatsiya:

Ish madaniyati tushunchasi kasbiy mas’uliyat, intizom, mehnat madaniyati, kasbiy etika, jamoada ishlash, vaqtni boshqarish va tashabbuskorlik kabi komponentlar bilan izohlanadi. Tadqiqotda talabalarda ushbu ko‘nikmalarni rivojlantirishda ta’lim mazmunini yangilash, amaliy mashg‘ulotlar, loyiha va innovatsion yondashuvlardan foydalanish, hamkorlikdagi o‘qitish texnologiyalari hamda tarbiyaviy muhitning o‘rni asoslab beriladi.

Shuningdek, talabalarda ish madaniyati ko‘nikmalarini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari o‘rganiladi. Tadqiqotda empirik metodlar (so‘rovnoma, kuzatish), amaliy mashg‘ulotlar va innovatsion pedagogik texnologiyalar qo‘llanildi. Natijalar pedagogik yondashuvlarning samaradorligini tasdiqlaydi.

Kalit so‘zlar: Ish madaniyati, pedagogik asoslar, mas’uliyat, mehnat intizomi, kasbiy etika, kommunikativ ko‘nikmalar, innovatsion pedagogik texnologiyalar.

Annotation:

The concept of work culture is explained by such components as professional responsibility, discipline, work culture, professional ethics, teamwork, time management and initiative. The study provides the basis for updating the content of education in the development of these skills in students, practical training, the use of project and innovative approaches, collaborative teaching technologies and the role of the educational environment.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

This article will study the theoretical and practical foundations of the formation of work culture skills in students. The study used empirical methods (survey, observation), practical training and innovative pedagogical technologies. The results confirm the effectiveness of pedagogical approaches.

Keywords: Work culture, pedagogical foundations, responsibility, labor discipline, professional ethics, communicative skills, innovative pedagogical technologies.

Аннотация:

Понятие культуры труда объясняется такими компонентами, как профессиональная ответственность, дисциплина, культура труда, профессиональная этика, командная работа, тайм-менеджмент и инициатива. В исследовании обосновывается роль обновления содержания образования, практических занятий, использования проектных и инновационных подходов, технологий совместного обучения и образовательной среды в развитии этих навыков у учащихся.

В данной статье будут рассмотрены теоретические и практические основы формирования у студентов навыков культуры труда. В исследовании использовались эмпирические методы (анкетирование, наблюдение), практические занятия и инновационные педагогические технологии. Результаты подтверждают эффективность педагогических подходов.

Ключевые слова: Культура труда, педагогические основы, ответственность, дисциплина труда, профессиональная этика, коммуникативные навыки, инновационные педагогические технологии.

Kirish qism:

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Talabalarda ish madaniyati ko‘nikmalarini shakllantirish zamonaviy ta’lim tizimida dolzarb masala hisoblanadi. Ish madaniyati mas’uliyat, mehnat intizomi, kasbiy etika va kommunikativ ko‘nikmalarni o‘z ichiga oladi. Globallashuv va mehnat bozorining ortib borayotgan talablari shuni ko‘rsatadiki, ish madaniyati yetarli shakllanmagan hollarda samaradorlik pasayadi va kasbiy muvaffaqiyatga erishish imkoniyati cheklanadi [1].

Ish madaniyatini rivojlantirish talabalar uchun juda muhim, chunki bu ularga kelajakdagi professional hayotda muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo‘lgan ko‘nikma va qadriyatlarni o‘rgatadi. Bu, o‘zaro hurmat, samarali muloqot, mas’uliyatni tushunish va jamoaviy ishda faol ishtirok etish kabi jihatlarni o‘z ichiga oladi. Shuningdek, ish madaniyati talabalarni mehnat muhitiga tez moslashish, professional etika va jamoaviy ishda muvaffaqiyatli bo‘lishga tayyorlaydi. Shu sababli, bu ko‘nikmalar talabalar uchun kelajakda yanada muvaffaqiyatli bo‘lishlariga yordam beradi.

Talabalarda ish madaniyati ko‘nikmalarini rivojlantirish orqali ularning professional va ijtimoiy ko‘nikmalari mustahkamlanadi, mehnat intizomi va mas’uliyat hissi oshadi. Shu bilan birga, kasbiy muvaffaqiyatga erishish va jamoaviy ishlash qobiliyati yaxshilanadi.

Muammo:

Hozirgi ta’lim jarayonida talabalarda ish madaniyati ko‘nikmalarini yetarlicha rivojlantirishda quyidagi muammolar mavjud: vaqtni samarali boshqarish qobiliyatining pastligi, kasbiy etika va mas’uliyatni amaliyotda qo‘llashdagi qiyinchiliklar, jamoaviy ishlash va kommunikativ ko‘nikmalarni yetarli darajada shakllantirishning yetishmasligi [2,4]. Ushbu muammolar yuqori malakali va raqobatbardosh kadrlar tayyorlash jarayoniga salbiy ta’sir ko‘rsatadi.

Metodologiya:

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Tadqiqot ilmiy-pedagogik yondashuvga asoslangan bo‘lib, nazariy metodlar: ilmiy adabiyotlar, normativ hujjatlar va ilg‘or pedagogik tajribalarni tahlil qilinadi.[2,3].

Empirik metodlar: talabalarning ish madaniyati ko‘nikmalarini baholash uchun so‘rovnomalar, kuzatish va intervyular o‘tkazildi. Tadqiqot ishtirokchilari 100 nafar bakalavr va magistr talabalari bo‘ldi [4].

Tajribaviy metodlar: amaliy mashg‘ulotlar va treninglar orqali ish madaniyati ko‘nikmalarini rivojlantirish (motivatsion seminarlar, simulyatsiya mashg‘ulotlari) [5].

Natijalar:

Talabalarning 78% o‘zini ishga mas’ul deb hisoblaydi, 65% vaqtni samarali rejalashtirish ko‘nikmasiga ega [1]. Bu ko‘rsatkichlar vaqtni boshqarish va mas’uliyat hissining shakllanishida muhimligini ko‘rsatadi.

Kasbiy etika asosidagi treninglar natijasida talabalar jamoada ishlash va vazifalarni adolatli taqsimlash ko‘nikmalarini yaxshiladi [4]. Bu esa jamoaviy ishlash va mas’uliyatni oshirishga yordam berdi.

Jamoaviy loyihalarda faol qatnashish 82%, konstruktiv fikr bildirish 70% ga yetdi [5]. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, interaktiv va guruh mashg‘ulotlar talabalar orasida kommunikativ va tashkilotchilik ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Innovatsion pedagogik mashg‘ulotlar va treninglar ish madaniyati ko‘nikmalarini samarali rivojlantirdi. Bu o‘quvchilarda mustaqil ish yuritish, vaqtni boshqarish va mas’uliyatni oshirishda ijobiy ta’sir ko‘rsatdi.

Nazariy asoslar bilan solishtirilganda, tizimli pedagogik yondashuv va motivatsion muhit ish madaniyati darajasini barqaror oshirdi [2,3].

Muhokama:

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Natijalar nazariy manbalar bilan mos keladi va pedagogik yondashuvlar talabalarning ish madaniyati darajasini oshiradi. Amaliy mashg‘ulotlar va treninglar samarali bo‘lib, motivatsion va psixologik omillarni kuchaytirish orqali natijalarni yanada oshirish mumkin. Shu bilan birga, talabalarda kasbiy etika va jamoaviy ish ko‘nikmalarini mustahkamlash uchun davomiy monitoring va individual yondashuvlar tavsiya etiladi [2,3].

Xulosa:

Talabalarda ish madaniyati ko‘nikmalarini shakllantirish pedagogik jihatdan samarali bo‘lishi uchun tizimli yondashuv, amaliy mashg‘ulotlar va innovatsion pedagogik metodlar joriy etilishi zarur. Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, pedagogik texnologiyalar ish madaniyati darajasini oshiradi va talabalarning kasbiy muvaffaqiyatiga xizmat qiladi.

Talabalarda ish madaniyatini shakllantirishning eng foydali usullaridan biri jamoa bilan ishlashni o‘rgatishdir. Biz bunda, talabalardan jamoa tuzishimiz va jamoadagi barcha talabalarning nima qila olishini bilib, barchasini jamlab topshiriq berishimiz kerak. Ushbu topshiriqni bajarishda talabalarning tartibi, imtizomi va jamoa bilan ishlashini nazarot qilishimiz kerak. Bu orqali biz talabalardagi ish madaniyatini juda ham yuqori darajaga olib chiqishimiz mumkin. Bundan tashqari, davlat tiliga e’tibor berish va ijtimoiy mas’uliyatni rivojlantirish orqali natijalar yanada mustahkamlanadi.

Qo‘llanilgan adabyotlar:

1. Abdulla Avloniy. Turki Guliston yoxud axloq. Tashkent, 2015.
2. O‘.H. To‘lipov, SH. Usmonov. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. Tashkent, 2018
3. Nizomiy nomidagi TDPU. Oliy ta’lim pedagogikasi. Tashkent, 2020.
4. Sultonov M. Mehnat madaniyati va professional etika. Tashkent, 2017
5. R. G. Belbin. Jamoada samarali ishlash. London, 2015